Josef Faltičko

„Zasvěceno Hospodinu Trojjedinému, Nejlepšímu, Největšímu“ *Konfesijní proměny farního kostela v Branné*

Nejsevernější moravské panství – Kolštejn (něm. Goldenstein, dnes Branná) vlastnil na přelomu 16. a 17. století luteránský rod Bruntálských z Vrbna. Jeho příslušníci na svém dominiu prosazovali luteránskou konfesijní homogenizaci jejímž vzorem byl církevní řád pro panství Kolštejn a Bruntál (1584, 1591 a 1592). Příslušníci rodu zastávali nejvýznamnější zemské úřady a prezentovali se jako přední podporovatelé augsburské konfese v markrabství. Významu odpovídá i výstavnost kostela Zmrtvýchvstání Páně v Kolštejně. Náleží k největším původně luteránským chrámům na Moravě. Po porážce stavovského povstání (1620) kolštejnské panství získali Lichtenštejnové a luteránskou konfesionalizaci nahradila katolická. Dle dochovaných inventářů se však podoba chrámového vybavení během rekatolizace výrazněji nezměnila. Situace ovlivnil až nástup agilního faráře Ondřeje Antonína Richtera († 1750). Kněz prosadil změnu patrocinia na sv. Archanděla Michaela a kompletně nově vybavil kostelní interiér. Navzdory tomu ponechal některé prvky upomínající na luteránskou minulost. V historické paměti regionu nebylo vědomí o nekatolické minulosti vymazáno, ale převrstveno legendou o nepřerušené existenci drobné katolické komunity. Kostel sv. Archanděla Michaela byl ještě jednou „konvertován“ v období josefínských reforem, kdy do něj byl přenesen oltář s milostnou sochou Panny Marie ze zrušeného poutního kostela. Chrámový prostor tak až doposud má charakter mariánské svatyně, aniž by byl Bohorodičce zasvěcen. Poslední výraznou změnou, která postihla celý pohraniční region, byl odsun původního německy hovořícího obyvatelstva a následná změna názvu lokality z Kolštejna na Brannou (1949).

“Dedicated to the Triune God, the Best and the Greatest”*: Confessional Transformations of the Parish Church in Branná*

The northernmost Moravian estate – Kolštejn (German: Goldenstein, today Branná) – was owned by the Lutheran Bruntálský family of Vrbno/Würben at the turn of the 16th and 17th centuries. Its members promoted Lutheran confessional homogenization on their estate, modeled on the church order for the estates of Kolštejn and Bruntál (1584, 1591, and 1592). Members of the family held the most important provincial offices and presented themselves as leading supporters of the Augsburg Confession in the margraviate. This is reflected in the grandeur of the Church of the Resurrection of the Lord in Kolštejn, which is one of the largest originally Lutheran churches in Moravia. After the defeat of the Estates Uprising (1620), the Kolštejn estate was acquired by the Liechtenstein family, and Lutheran confessionalization was replaced by Catholicism. However, according to preserved inventories, the appearance of the church furnishings did not change significantly during the recatholization. The situation was only influenced by the arrival of the ambitious priest Andreas Anton Richter († 1750), who pushed through a change of patronage to St. Michael the Archangel and completely refurbished the church interior. Despite this, he left some elements reminiscent of the Lutheran past. In the historical memory of the region, awareness of the non-Catholic past was not erased, but overlaid with the legend of the uninterrupted existence of a small Catholic community. The Church of St. Michael the Archangel was once again ‘converted’ during the Josephine reforms, when an altar with a statue of the Virgin Mary was transferred there from a disused pilgrimage church.

The church interior thus retains the character of a Marian shrine, even though it is not dedicated to the Mother of God. The last significant change affecting the entire border region was the expulsion of the original German-speaking population and the subsequent change of the locality's name from Kolštejn to Branná (1949).